

רגולציה לעוסקים בנפצים בראי רישוי עסקים

ראם לוט – מנהל היחידה לרישוי מפעלים ביטחוניים

מטרות חוק רישוי עסקים

- איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים – המשרד להגנת הסביבה
- מניעת סכנה לשלום הציבור והבטחה מפני שוד והתפרצות – משרד לביטחון פנים (משטרה)
- בטיחות של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו – משרד העבודה והרווחה (זרוע העבודה)
- מניעת סכנות של מחלות בעלי חיים ומניעת זיהום מקורות מים – משרד החקלאות
- בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים – משרד הבריאות
- קיום תכליות דיני תכנון ובניה – רשות הרישוי, ועדות התכנון ומהנדס העיר
- קיום הדינים הנוגעים לכבאות – משרד לביטחון פנים (רשות הכבאות)
- במפעלים ביטחוניים:
 - מטרה נוספת של ביטחון המדינה – משרד הביטחון (מלמ"ב)
 - שינוי צפוי להוספת מטרה של בטיחות בנפצים – משרד הביטחון (החטיבה לבטיחות בנפצים)
 - במסגרת שיתוף פעולה פיקוד העורף
 - במסגרת שיתוף פעול - אגף מטענים במשרד התחבורה

סמכויות מתוקף חוק רישוי עסקים

- סמכויות רשות הרישוי והרגולטורים המקצועיים לדרוש:
- סעיף 6ב – מסמכי רישוי - תרשים סביבה, מפה מצבית ותכניות העסק
- סעיף 6ג – מסמכי בקשה נוספים - דוחות, חוות דעת, תכניות ותרשימים
- סעיף 6ד – מסמכים נוספים שלא נקבעו בסעיף 6ג
- סעיף 7 – לקבוע תנאים לפני קבלת רישיון ותנאים נוספים לקידום מטרות החוק
- מפרטים אחידים - עבור כל פריטי 10.11 (חומרי נפץ):
- מכירה, אחסון ואריזה של נפיצים - עדיין לא פורסם מפרט אחיד
- בייצור, עיבוד, פיתוח נפיצים - לא פורסם מפרט אחיד, כשיפורסם לא ייקבעו תנאים אחידים ע"י הגנת הסביבה, משטרת ישראל תתן מפרט חלקי
- מחזור והנצלה, השמדה ובחינת נפיצים – לא פורסם מפרט אחיד, כשיפורסם לא ייקבעו תנאים אחידים ע"י הגנת הסביבה
- פרסום מפרטים אחידים מצא לפתחה של הרשות לרגולציה במשרד ראש הממשלה (עדיין לא החלה לפעול)

תקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים)

- תקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים) באחריות רשות הרישוי, חתומים עליהם שר הפנים, שרת העבודה והרווחה ושר הגנת הסביבה.
- הגדרת חומר מסוכן בתקנות - "חומר, בכל מצב צבירה, שהוא בעל מספר או"מ, כמפורט בספר הכתום, ...", ההגדרה כוללת בתוכם את כל הנפיצים.
- תקנות מפעלים מסוכנים כוללות דרישות מבעל העסק לבצע מניעה, טיפול בתקריות (אירועים), הכשרת עובדים והעברת דיווחים תקופתיים ("דיווח מצאי") לרשות הרישוי.
- "הוראות תקנות אלה באות להוסיף על הוראות כל דין בענין חומרים מסוכנים ולא לגרוע מהן"
- על בסיס תקנות אלו רשות הרישוי נדרשת לפקח על המפעל, לבדוק את תיק המפעל, להתייעץ ולהעביר מידע לרגולטורים מקצועיים לפי דרישה.

רישיונות לעוסקים בנפיצים

- רישיון עסק מתוקף חוק רישוי עסקים לפריטי 10.11 בצו וכן פעילויות שיש בהם נפיצים כגון פריטי 9.1. נשק ותחמושת, פריט 10.2 מחצבה.
- היתר מתוקף חוק חומרי נפץ המחייב לכל פעילות בנפיצים (זרוע העבודה או משהב"ט)
- היתר רעלים מתוקף חוק החומרים המסוכנים (פורסמה מדיניות מרחקי הפרדה)
- רישיון משרד התחבורה לשינוע חומרים מסוכנים ונפיצים מתוקף חוק שירותי הובלה
- היתר לייצור, אחסון כלי ירייה, אבטחה ומטווח ירי מתוקף חוק כלי ירייה
- בנוסף קיימת חקיקה רחבה המחייבת עוסקים בנפיצים שלא קשורה ישירות לנפיצים, בתחומי: איכות הסביבה, שלום הציבור, בטיחות וגהות, כבאות והצלה, בריאות הציבור, תכנון ובניה, תחבורה, אבטחת מידע.

עיקרי תיקון מספר 5 לחוק חומרי נפץ

- הגדרת מפעל חומרי נפץ ביטחוני - מפעל חומרי נפץ שנקבע כי הוא מפעל ביטחוני לפי סעיף 29א לחוק רישוי עסקים, וששר הביטחון קבע שהוא מפעל חומרי נפץ ביטחוני לעניין חוק זה ופרסם על כך הודעה ברשומות.
- הגדרת "מפקח בכיר" - עובד מדינה בכיר במשרד הביטחון, ששר הביטחון הסמיכו לעניין הוראות לפי חוק זה הנוגעות למפעלי חומרי נפץ ביטחוניים (נכון להיום מר ארז זימרי);
- מתן סמכויות למפקח לבצע פיקוח, לחקור, להוציא צו בטיחות, צו הפסק וצו שיפור.
- סמכות המפקח להטיל עיצום כספי בסך של מיליון שקל, ללא אפשרות הפחתת הסכום, למעט אם קבע שר הביטחון בהסכמת שר המשפטים סכום מופחת לאותה עבירה.
- שמירת אחריות פלילית - תשלום עיצום כספי לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק.
- אחריות נושא משרה בתאגיד - חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו - קנס כאמור בחוק העונשין, התשל"ז-1977. (אחריות זו קיימת גם ברישוי עסקים וחוקים נוספים)

תנאי הרשות לרישוי מפעלים ביטחוניים לעוסקים בנפיצים

- בפרק תנאים בנוסף על תנאי הרגולטורים המקצועיים והמפרטים האחידים (פורסם ב-2007), בשנת 2023 צפוי עדכון של הפרק כולל תנאים חדשים ורידוד תנאים (בעקבות מדיניות הגנ"ס ותיקון חוק חומרי נפץ).
- התנאים מגדירים בעלי תפקידים במפעל, הכשרות והרשאות, ביצוע סקרים, ניהול סיכונים, היערכות לאירוע חירום (תיק מפעל), ניהול מלאי, תנאים לאחסון וייצור, פסולת נפיצים, בחינה ותעודת בדיקה לעמידה במדד מרחקי הפרדה.
- בימים אלו יפורסמו תנאים למתקני נפיצים חדשים : קביעת ייעוד מתקן הנפיצים, רמת הסיכון, אחסון בהתאם לקיבולת הפיזית של מתקן הנפיצים, הגשת מסמכי רישוי, התייחסות למרחקי הפרדה פנים מפעליים ורצפטורים ציבוריים.

עדכונים צפויים בשנת 2023 בפרק רשות הרישוי

- התנאים יכתבו בתיאום עם כל הרגולטורים המקצועיים ובהתייעצות עם בעלי עניין ויועצים.
- תנאים לביצוע ניסויים בנפיצים.
- תנאים לטיפול בפגי תוקף, עודפי יצור ופסולת נפיצים.
- עדכון ותיקוף תנאים לעניין מרחקי הפרדה והתאמה לדרישות הגנת הסביבה, זרוע העבודה ומשרד הביטחון.
- בחינת נושא ניהול מלאי נפיצים.
- בחינת הכשרות לעוסקים בנפיצים.
- תחקיר תאונות אחוד בנפיצים המכיל את תנאי כל הרגולטורים לנושא.

תודה רבה על ההקשבה

